

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 Vakinhoudelijke argumenten moeten afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijke publicaties.
- 2 Als gevraagd wordt naar het noemen van één van de negenenveertig 'kenmerkende aspecten', is een letterlijke weergave daarvan niet vereist. Er kan in de regel worden volstaan met een juiste omschrijving van het 'kenmerkend aspect' of van dat deel ervan dat relevant is voor de beantwoording van de vraag (er zijn kenmerkende aspecten die uit meerdere onderdelen bestaan).

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Door de tijd heen

1 maximumscore 2

De juiste volgorde is:
2, 1, 4, 3, 5, 6

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder complete en foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

Prehistorie en oudheid

2 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:
bij 1:

- Door te bepalen dat een burger niet mocht adopteren zonder zijn medeburgers te informeren, werd voorkómen dat het onduidelijk was welke mannen in de stadsstaat het burgerschap hadden / dat ongeschikte/ongewenste mannen burgerschap kregen 1

bij 2:

- Door de wet als inscriptie aan te brengen op de muur bij de agora, waren de burgers goed op de hoogte van de regels rondom nieuwe burgers/hun rechten en plichten / werd ingrijpen bij misstanden makkelijker 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Claudius suggereert dat het opnemen van Galliërs in de Senaat de bloei van het Romeinse Rijk bevordert omdat (een van de volgende):
 - dit het Romeinse Rijk voor opstanden/oorlog behoedt, door te zeggen dat het onverstandig is overwonnen volken niet op te nemen / dat het opnemen van de overwonnen volkeren al sinds Romulus de Romeinse methode is. 2
 - dit de economische bloei van het Romeinse Rijk zal bevorderen, door te zeggen dat de Galliërs door de toelating hun goud zullen delen met de Romeinen.
- Claudius (die tegenstand krijgt van de Romeinse senatoren) verstevigt zijn eigen positie omdat de Galliërs hem in ruil voor zijn steun / vanwege zijn afkomst loyaliteit verschuldigd zijn / zullen steunen in de Senaat 1

Opmerking

Alleen als het antwoord op de eerste deelvraag een combinatie is van een juiste suggestie van Claudius en een passende verwijzing naar bron, worden scorepunten toegekend.

De middeleeuwen

4 maximumscore 4

Uit het antwoord moet blijken dat:

- door de val van het West-Romeinse Rijk de handel grotendeels tot stilstand kwam / het onveilig werd over langere afstanden te handelen, zodat het noodzakelijk werd dat de domeinen zelf voor ambachtelijke producten zorgden / zelfvoorzienend werden op ambachtelijk gebied 2
- Karel de Grote een feodaal heer/leenheer was, zodat hij het persoonlijk contact met zijn vazallen moest onderhouden om ervoor te zorgen dat de vazallen bleven voldoen aan hun plichten / trouw bleven aan hem 2

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

Uit het verdrag blijkt 'de opkomst van de stedelijke burgerij en de toenemende zelfstandigheid van steden', omdat de burgerij de meerderheid in de commissie had / inspraak kreeg op het gebied van geldverkeer/rechtsspraak (terwijl de bestuurlijke macht daarvoor in handen was van de adel).

of

Uit het verdrag blijkt dat er sprake is van 'het begin van centralisatie', omdat door de introductie van een gemeenschappelijke munt / een rechtbank om onderlinge conflicten op te lossen overkoepelende maatregelen werden genomen / het geldverkeer en rechtsspraak werden geregeld buiten de privileges van afzonderlijke steden door de landsheren.

Opmerking

Als het antwoord een juist kenmerkend aspect bevat zonder een juiste verwijzing naar het verdrag, worden geen scorepunten toegekend.

Vroegmoderne tijd

6 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

Met het drukken van het verdrag wilden de steden hun al vastgelegde rechten benadrukken / hun privileges verdedigen tegenover de centraliserende maatregelen van de Spaanse koning.

Opmerking

Alleen als in het antwoord wordt ingegaan op de centralisatiepolitiek van de Spaanse koning / het verliezen van privileges aan de Spaanse koning, worden scorepunten toegekend.

7 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- Door het bestuderen van de teksten onstond kritiek op de Bijbelvertaling die door de katholieke kerk werd gebruikt / werd het mogelijk om de Bijbel zelf te bestuderen en daardoor de katholieke leer te bekritisieren 1

Het oprichten het *Collegium Trilingue* kun je verklaren vanuit:

- 'de hernieuwde heroriëntatie op het erfgoed van de klassieke Oudheid' 1
- 'het begin van een nieuwe wetenschappelijke belangstelling' 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat vóór de Alteratie het Amsterdamse stadsbestuur in katholieke handen was, die de Beeldenstorm veroordeelde (als veroorzaakt door protestanten) / die de opstand tegen Filips II afwees, en iedereen die daar positief over was liet straffen.

9 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- In 1579 valt de Pacificatie van Gent uiteen / wordt de Unie van Utrecht gesloten / besluiten de Noordelijke Nederlanden de Opstand door te zetten 1
- De prent geeft de boodschap weer dat het sluiten van de Unie van Utrecht noodzakelijk is / dat de gewesten die niet langer in opstand zijn, overgeleverd zijn aan het slechte Spaanse bewind/lijden onder de Spaanse bezetting 1
- door af te beelden dat (een van de volgende): 1
 - Spaanse soldaten als varkens het land verwoesten.
 - de Nederlandse leeuw de gewesten in de Unie verdedigt.
 - de Unie binnen de omheining veilig is voor de aanval van de (Spaanse) varkens (als de poort gesloten blijft).
 - de Hollandse en Zeeuwse schepen ten strijde trekken tegen de Spanjaarden.

Opmerking

Alleen als bij de tweede deelvraag een juiste politieke boodschap wordt genoemd, wordt 1 scorepunt toegekend aan een passende verwijzing naar de bron.

10 maximumscore 4

Kern van een juist antwoord is:

- De gewesten willen het politieke probleem oplossen dat zij (na het afzweren van Filips II) nog geen nieuw staatshoofd hebben gevonden 1
- Leicester wil namens Elisabeth I de nieuwe landvoogd worden / wil Elisabeth I overhalen om in te gaan op het aanbod, waardoor het mogelijk is dat zijn beschrijving van het enthousiasme op zijn komst / de beschrijving van de roep om de koningin in de steden te positief is / dat hij slechts de positieve reacties noteert 2
- Elisabeth I wil een oorlog met de Spaanse vorst voorkomen 1

Opmerking

Alleen als het antwoord bij de tweede deelvraag een combinatie bevat van een uitleg van de mindere betrouwbaarheid en een verwijzing naar de beschrijving door Leicester, worden scorepunten toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Met een schilderij met een afbeelding van een straattaferaal kan worden geïllustreerd dat in de Republiek schilderijen voor burgers werden gemaakt / er bij de burgerij een markt was voor kunst (wat een kenmerk is van de culturele bloei van de Republiek).

Opmerking

Als het antwoord ingaat op het bestaan van een universiteit / op de wetenschap in de Republiek, worden geen scorepunten toegekend (omdat het antwoord niet ingaat op het afbeelden van een straattaferaal).

12 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat Marat schrijft dat het goed is dat de koning in Parijs is, maar dat er ook een grondwet moet worden aangenomen, waarmee hij de verandering ondersteunt van (absolute) monarchie naar constitutionele monarchie.

Opmerking

Alleen als in het antwoord wordt ingegaan op het feit dat Marat met dit artikel de verandering ondersteunt van de (eerdere) absolute positie van de koning naar de (veranderde) positie van constitutioneel monarch, worden scorepunten toegekend.

13 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Roos laat de slaafgemaakten in het gedicht beweren dat zij beter af zijn dan de armen in Nederland / dat arme Nederlanders zouden willen ruilen met slaafgemaakten, waarmee hij een eenzijdig beeld weergeeft van slavernij omdat hij geen aandacht geeft aan de slechte behandeling van slaafgemaakten / geen oog heeft voor het verschil in vrijheid tussen Nederlandse armen en Surinaamse slaafgemaakten 2
- Abolitionisten zullen inbrengen dat deze vergelijking tussen slaafgemaakten en armen niet correct is omdat slaafgemaakten de vrijheid is ontnomen / natuurlijke rechten zijn ontnomen 1

Opmerking

Alleen als bij de tweede deelvraag een verlicht standpunt wordt weergegeven, wordt 1 scorepunt toegekend.

Moderne tijd

14 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- Willem I wilde door het laten schrijven van 'De Algemene Geschiedenis' aandacht vragen voor het gemeenschappelijk (roemrijk) verleden, waarmee hij het gevoel van eenheid in zijn koninkrijk / van de Nederlanden wilde versterken 2
- In 1830 was de Belgische Opstand / scheidden de Belgen zich af (waaruit blijkt dat het eenheidsgevoel niet leefde in de Zuidelijke Nederlanden) 1

Opmerking

Alleen als in het antwoord op de eerste deelvraag wordt aangegeven dat aandacht voor een gemeenschappelijk verleden leidt tot eenheid, worden scorepunten toegekend.

15 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

- De betrouwbaarheid van de reeks is groter omdat (een van de volgende): 1
 - Michelet het belangrijk vond om ooggetuigen te interviewen, zodat hij over primair bronmateriaal beschikte (punt 1).
 - Michelet verschillende kanten van de revolutie belichtte omdat hij niet alleen oog had voor de leiders / ook oog had voor het volk (punt 2).
- De betrouwbaarheid van de reeks is kleiner omdat (een van de volgende): 1
 - Michelet ooggetuigen interviewde over gebeurtenissen van meer dan veertig jaar daarvoor, zodat het mogelijk was dat mensen fouten maakten / zich gebeurtenissen anders herinnerden (punt 1).
 - Michelet vond dat de beschrijving tot de verbeelding moest spreken, waardoor hij mogelijk verhalen mooier maakte / selectief was in wat hij opnam (punt 3).

Opmerkingen

- *Als in een antwoord alleen een juist uitgangspunt wordt genoemd zonder toelichting, wordt geen scorepunt toegekend.*
- *Als hetzelfde uitgangspunt meer dan één keer gebruikt wordt, wordt alleen bij de eerste vermelding 1 scorepunt toegekend.*

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

16 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Bismarck voert een alliantiepolitiek / stimuleert het sluiten van bondgenootschappen, wat bijdraagt aan de *Naval Defence Bill* omdat de Britten zich zorgen maken dat hun vloot niet groot genoeg is om deze allianties/bondgenootschappen aan te kunnen / dat landen samen gaan werken om Groot-Brittannië aan te vallen (waardoor de Britten een grotere vloot willen) 2
- Er is in de negentiende eeuw sprake van rivaliteit tussen de Europese grootmachten op het gebied van imperialisme / toegang tot grondstoffen/afzetmarkten, waardoor de Britten hun vloot uitbreiden (om hun belangen te kunnen verdedigen) 1

Opmerking

Alleen als bij de tweede deelvraag een juist voorbeeld van rivaliteit wordt genoemd, wordt 1 scorepunt toegekend.

17 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Lord Curzon ondersteunt het Britse modern imperialisme door:

- (in fragment 1) met het politiek-maatschappelijke argument dat verlies van India voor Groot-Brittannië zou betekenen dat het als natie (enorm) veel macht zou verliezen 1
- (in fragment 2) met het ethische argument dat de Engelse aanwezigheid goed is voor India / dat het Britse bestuur geluk/welvaart/intellectuele verlichting brengt 1
- Lord Curzon verdedigt het Britse modern imperialisme vanwege het ontstaan van 'vormen van verzet tegen het West-Europese imperialisme' (dat het Britse modern imperialisme bekritiseert) 1

Opmerking

Als bij de eerste deelvraag voor beide argumenten naar hetzelfde fragment wordt verwezen, wordt alleen aan de eerste juiste verwijzing 1 scorepunt toegekend.

18 maximumscore 2

De juiste volgorde is:

6, 2, 1, 3, 5, 4

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder complete en foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

Het kritiekpunt dat de regering Duitsland had verraden in Versailles / dat de regering verantwoordelijk was voor het (streng) Verdrag van Versailles kan worden weerlegd, omdat uit de toespraak blijkt dat ook de Weimarregering zich verzette tegen de (oneerlijke) behandeling van Duitsland / aandacht vroeg voor de behandeling van Duitsland door de geallieerden.

20 maximumscore 2

De juiste combinaties zijn:

1 - c, 2 - f, 3 - e, 4 - b, 5 - a

indien vijf combinaties juist

2

indien vier of drie combinaties juist

1

indien minder dan drie combinaties juist

0

21 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De Neurenberger wetten ontnamen Joden het Duitse staatsburgerschap / hielden allerlei discriminerende bepalingen tegen Joden in / verboden huwelijken tussen Joden en niet-Joden, zodat de vaststelling of iemand al dan niet volbloeds Joods was / viel onder de condities van de Neurenberger wetten, van invloed zou zijn op zijn/haar juridische status / persoonlijke leven
- Volgens de nationaalsocialistische rassenleer behoorde iemand door geboorte tot een bepaald ras / werd ras niet bepaald door iemands geloof (zodat het onderzoek baseren op namen van gelovigen in registers van synagogen niet paste bij de rassenleer)

2

1

22 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

Het dagboekfragment bevat de meest bruikbare informatie voor het hoofdstuk over de houding van Nederlanders tegenover het streven naar dekolonisatie (hoofdstuk 2), omdat Hetty Wertheim-Gijse Weenink uit eigen ervaring beschrijft dat de vrouwen de onafhankelijkheidswensen van de Indonesiërs afwijzen / omdat uit het dagboekfragment op te maken valt dat de Nederlandse vrouwen negatief staan tegenover het uitroepen van de onafhankelijkheid (en het fragment niet ingaat op de oorzaken van het dekolonisatieproces).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- McCarthy voerde een anticommunistische politiek binnen de Verenigde Staten (wat vergemakkelijkt werd door een wet die ervoor zorgde dat communistische organisaties zich verplicht moesten registreren) 1
- Het uitroepen van de Volksrepubliek China versterkte de angst in de Verenigde Staten voor (verdere verspreiding van) het communisme / versterkte in de Verenigde Staten het idee dat de communistische invloedssfeer sterker werd, waardoor het Congres het nodig vond nieuwe wetgeving in te voeren om te voorkomen dat het communisme (net als in China) verspreid zou worden in de Verenigde Staten 2

24 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Nixon twijfelt aan ingrijpen in Burundi omdat hij de protestgeneratie in de Verenigde Staten niet verder wil aansporen 1
- wat blijkt uit (een van de volgende): 1
 - de opmerking: 'dan krijg je meteen weer van die pressiegroepen'.
 - zijn instemming met de opmerking: 'dan heb je van die 'bloedende harten' die beweren dat we het leuk vinden'.
- Nixon verwijst naar de Conferentie van München (door Chamberlain te noemen) om aan te geven dat niet ingrijpen kan leiden tot grotere problemen (zoals het niet ingrijpen tegenover Hitler heeft bijgedragen aan het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog) 1

25 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Lurie geeft weer dat de gesprekken noodzakelijk zijn, omdat de kosten van de wapenwedloop te hoog oplopen / omdat de wapenwedloop gevaarlijk is / uit de hand is gelopen 1
- door af te beelden (een van de volgende): 1
 - dat de belastingbetalers in de Sovjet-Unie / de Verenigde Staten worden geplet onder de raketten,
 - dat de toren van raketten hoog/wankel is.
- waarmee Lurie de kritiek weergeeft dat het akkoord over alleen defensieve raketten niet voldoende is / dat het akkoord niet mag betekenen dat de Salt-gesprekken worden stopgezet 1

Opmerking

Alleen als bij de eerste deelvraag met een juist argument aangetoond wordt dat Lurie de gesprekken noodzakelijk acht, wordt 1 scorepunt toegekend aan een passende verwijzing naar de bron.

Vraag	Antwoord	Scores
26	<p>maximumscore 3</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Shakhnazarov geeft de waarschuwing dat de Oostbloklanden zich mogelijk zullen aansluiten bij het Westen in ruil voor hulp • wat aansluit bij het loslaten van de Brezjnevdctrine / bij het besluit om de Oostbloklanden de gelegenheid te geven om hun eigen politieke koers te volgen • Door het advies geheim te houden moet voorkomen worden dat de steun voor het beleid van Gorbatsjov in de Sovjet-Unie afneemt / de steun onder de regering van de Sovjet-Unie afneemt / dat Gorbatsjov onder druk wordt gezet om zijn beleid weer aan te passen (om de val van het Oostblok te voorkomen) 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
27	<p>maximumscore 2</p> <p>Kern van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er was een groeiende behoefte aan taalcursussen voor Nederlanders die zich wilden kunnen redden tijdens hun (zomer)vakantie in Frankrijk • waar steeds meer Nederlanders naartoe konden door 'de toenemende welvaart vanaf de jaren 1960' 	<p>1</p> <p>1</p>
<p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Alleen als in het antwoord wordt uitgelegd waardoor de behoefte aan taalcursussen groeide, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passend kenmerkend aspect.</i></p>		

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf.
Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 11 juli.

6 Bronvermeldingen

- bron 1 Fik Meijer, *Vreemd volk: Integratie en discriminatie in de Griekse en Romeinse wereld*, Amsterdam 2019, pag. 216-217
- vraag 8 https://pure.uva.nl/ws/files/1174845/107820_09.pdf
- bron 2 <http://hdl.handle.net/10934/RM0001.COLLECT.433474>
- bron 3 <https://allthingsrobertdudley.wordpress.com/2013/01/14/this-conceit-of-my-ability-the-earl-of-leicester-is-offered-absolute-authority/>
- bron 4 <http://hdl.handle.net/10934/RM0001.COLLECT.8101>
- bron 5 Jean-Paul Marat, *L'Ami du Peuple*, no. 27, October 7, 1789
- bron 6 http://www.7bnl.org/tekst/keij003suik01_01/keij003suik01_01_0002.php
- bron 7 <https://api.parliament.uk/historic-hansard/lords/1889/may/27/naval-defence-bill-no-80>
- bron 8 fragment 1: Denis Judd, *The Lion and the Tiger: The Rise and Fall of the British Raj, 1600-1947*, Oxford 2004, pag. 101
fragment 2: https://archive.org/stream/in.ernet.dli.2015.51502/2015.51502.Speeches-By-Lord-Curzon-Of-Kedleston-Vol3-1902-1905_djvu.txt
- bron 9 Anton Kaas, Martin Jay, Edward Dimendberg (red.), *The Weimar Republic sourcebook*, Berkely, Los Angeles en Londen 1994, pag. 10
- bron 10 Bella Fromm, *Bloed en banketten*, Amsterdam 1991
fragment 1: pag. 89-90
fragment 2: pag. 286
fragment 3: pag. 148
fragment 4: pag. 86
fragment 5: pag. 38
- bron 11 <https://www.groene.nl/artikel/onverklaarbare-geluiden-drongen-ons-jappenkamp-binnen>
- bron 12 <http://history.state.gov/historicaldocuments/frus1969-76ve05p1/d258>
- bron 13 <http://www.lurieunaward.com/lurie.htm>
- bron 14 <https://digitalarchive.wilsoncenter.org/document/1124>